

Den 29. november 2001 afgav jeg endelig rapport om min inspektion den 7. februar 2001 af Arresthuset i Aabenraa. I rapporten bad jeg arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 10. januar 2002 fra Politimesteren i Gråsten – i hans egenskab af arrestinspektør – vedlagt en udateret udtalelse med bilag fra arrestforvareren. Politimesteren har henholdt sig til arrestforvarerens udtalelse. Jeg modtog endvidere en udtalelse af 1. marts 2001 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og en underretning af 21. marts 2002 fra direktoratet om direktoratets brev af samme dato til arresthuset (om arresthusets gårdtursarealer og besøgslokale). Jeg modtog endvidere den 18. april 2002 kopier af to breve af 4. februar 2002 fra henholdsvis arrestforvareren og Politimesteren i Gråsten hvormed yderligere materiale blev fremsendt til Direktoratet for Kriminalforsorgen (se nedenfor under pkt. 9.2.1., sagen under j. nr. 2000-284-0848).

Jeg skal meddele følgende:

Ad pkt. 2.2. Cellerne

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset fører en prioriteret liste over behovet for udbedring af diverse (indendørs) skader på bygningernes bestanddele. Hvis det var tilfældet, bad jeg arresthuset om at sende mig en kopi af listen. Jeg gik ud fra at cellegulvet i nr. 11 var omfattet af listen (hvis arresthuset bekræftede at føre en sådan). Hvis det ikke var tilfældet, bad jeg arresthuset om en udtalelse herom. Hvis arresthuset ikke førte en prioriteret liste over behovet for udbedringer af skader, bad jeg ligeledes arresthuset om en udtalelse herom.

Arresthuset har oplyst at der ikke føres en egentlig liste over diverse skader mv., men at en prioriteringsliste vil blive indført i arresthuset.

Direktoratet har ikke udtrykkeligt forholdt sig hertil.

Jeg tager det som arresthuset har oplyst, til efterretning. Jeg går ud fra at prioriteringslisten nu er indført i arresthuset, og at gulvet i celle nr. 11 er optaget på listen, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg anførte at det efter min opfattelse er utidssvarende at der alene er en stikkontakt ved dørene i cellerne. Jeg anførte endvidere at de løse ledninger, udover at efterlade et rodet indtryk, også kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem. Jeg henstillede at der sker en gennemgang af de elektriske installationer i arresthuset med henblik på at undersøge muligheden for at bringe forholdene i en tilfredsstillende stand. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Arresthuset i Aabenraa har oplyst at arresthuset er enig i at de elektriske installationer har en uhensigtsmæssig placering. Arresthuset har samtidig anført at oprettelse af nye stik er et stort projekt hvis gennemførelse ville kræve at arresthuset blev lukket pga. støjgener ved arbejdets udførelse.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har anmodet den tekniske chef ved Statsfængslet i Nyborg om, ved førstgivne lejlighed, at foretage en gennemgang af de elektriske installationer, med henblik på at udarbejde en rapport om installationernes lovlighed, samt om – såfremt der konstateres ulovlige installationer – at udarbejde et projekt for disses lovliggørelse.

Jeg går ud fra at gennemgangen også kommer til at omfatte de sikkerhedsmæssige problemer som jeg har peget på og tager herefter det oplyste til efterretning. Jeg anmoder direktoratet om at underrette mig om resultatet af gennemgangen af arresthusets elektriske installationer.

Jeg anførte at stolene i arresthusets celler forekom mig meget ubekvemme, men meddelte samtidig at jeg ikke foretog mig noget på tidspunktet for afgivelsen af min endelige rapport i den anledning. Jeg henviste herved til at jeg i forbindelse med min inspektion den 26. september 2000 af Arresthuset i Nykøbing Mors bl.a. havde spurgt til resultatet af direktoratets overvejelser om anskaffelse af lænestole til de indsatte (min endelige rapport af 18. maj 2001).

Direktoratet har i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Nykøbing Mors oplyst at der er nedsat en arbejdsgruppe der har til opgave at komme med forslag til møblering af opholds- og fællesrum for de indsatte/klienterne i kriminalforsorgens institutioner. Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet vil underrette mig når direktoratet har taget stilling til arbejdsgruppens indstilling.

Jeg har rykket Direktoratet for Kriminalforsorgen for underretning, men har (endnu) ikke modtaget yderligere oplysninger vedrørende dette spørgsmål.

Jeg foretager mig ikke noget på nuværende tidspunkt i forhold til min inspektion af Arresthuset i Aabenraa vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 2.3. Asylafdelingen

Jeg henstillede til arresthuset at foranledige at der opsættes en overdækning i det særskilte gårdtursareal foran asylafdelingen således at de indsatte har mulighed for at søge ly for en byge. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Arresthuset har oplyst at henstillingen efter arresthusets opfattelse er forkert. Arresthuset har endvidere oplyst at den tidligere asylafdeling (en tidligere midlertidig barak) havde en overdækning af gården, men at overdækningen er undladt i den nye afdeling. Arresthuset har anført at såvel en hel som en delvis overdækning af dette gårdtursareal vil føre til en forringelse af området på grund af skyggeeffekten. Efter arresthusets opfattelse er der heller ikke be-

hov for en overdækning idet beboerne har mulighed for at gå ud i gården fra kl. 7.00 til 21.00 hver dag.

Direktoratet har i brevet af 1. marts 2002 oplyst at direktoratet er enig med mig i at det skal være muligt at søge ly for en byge, og at direktoratet derfor vil anmode arresthuset om at overveje hvorledes behovet for lys og læ i forbindelse med beboernes udendørsaktiviteter kan tilgodeses. Direktoratet har endvidere oplyst at ville orientere mig om resultatet af disse overvejelser. Direktoratet har i sit efterfølgende brev af 21. marts 2002 til Arresthuset i Aabenraa anmodet om en skriftlig redegørelse om (bl.a.) dette spørgsmål snarest belejligt og senest den 22. april 2002.

Til det som arresthuset har anført, bemærker jeg at jeg alene har henstillet at arresthuset foranlediger at der opsættes en overdækning, således at beboerne kan søge ly for en byge. Jeg har således ikke henstillet at hele dette gårdtursareal overdækkes. Jeg bemærker endvidere at jeg på tidspunktet for afgivelsen af henstillingen var opmærksom på at døren ud til asylafdelingens gårdtursareal holdes åben fra kl. 7.00 til kl. 21.00 hver dag.

Jeg tager til efterretning at direktoratet har anmodet arresthuset om at overveje hvorledes behovet for lys og læ i forbindelse med beboernes udendørsaktiviteter kan tilgodeses. Jeg har noteret mig at direktoratet vil orientere mig om resultatet af arresthusets (og direktoratets) overvejelser vedrørende disse forhold.

Ad pkt. 2.4.1. Besøgsrum

Jeg udtalte i min endelige rapport at besøgsrummet er pænt, men at det ikke fuldt ud lever op til kravene i besøgsbekendtgørelsens § 3, stk. 1, om "en naturlig og venlig besøgsatmosfære", hvilket jeg dels tilskrev belysningen, dels den manglende udsmykning med grønne planter og/eller blomster. Jeg henstillede til arresthuset at ændre besøgslokalet således at det får mere præg af hjemlig hygge. Jeg bad om underretning om hvad der sker i anledning af min henstilling.

Arresthuset har anført som sin opfattelse at besøgslokalet fremtræder enkelt, sobert og overskueligt. Arresthuset har oplyst at vinduesrammerne er af naturtræ som alle arresthusets vinduesrammer mod øst. Arresthuset har endvidere oplyst at den manglende udsmykning med grønne planter skyldes risikoen for indsmugling da lokalet rengøres af indsatte.

Direktoratet har i sit brev af 1. marts 2002 oplyst at direktoratet vil anmode arresthuset om ”umiddelbart at foretage tiltag til at skabe en mere naturlig og venlig besøgsatmosfære, eventuelt ved at ændre belysningen og male vinduesrammen”. Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet vil orientere mig om resultatet af direktoratets henstilling til arresthuset. Direktoratet har i sit efterfølgende brev af 21. marts 2002 til Arresthuset i Aabenraa anmodet om en skriftlig redegørelse om (bl.a.) dette spørgsmål snarest belejligt og senest den 22. april 2002.

Jeg tager det som direktoratet har oplyst, til efterretning og har noteret mig at direktoratet vil orientere mig om resultatet af direktoratets henstilling til arresthuset.

Ad pkt. 2.4.2. Gårdtursarealet

Jeg henstillede at gårdtursarealet, der efter min mening fremtræder noget trist og uindbydende, bliver frisket op, og at der (også her) opsættes en overdækning så de indsatte har mulighed for at søge ly for en byge. Jeg henstillede endvidere at arresthuset (og Direktoratet for Kriminalforsorgen) overvejer på hvilken måde arresthusets store gårdtursareal kan anvendes til forskellige aktiviteter for de indsatte. Jeg bad om oplysning om hvad der skete i anledning af min henstillinger.

Arresthuset har oplyst at gårdtursarealet er under opfriskning. Overdækning er bestilt og vil blive opsat når den er leveret. Arresthuset har endvidere oplyst at arresthuset overvejer flere muligheder for hvordan gårdtursarealet kan anvendes til aktiviteter for de indsatte.

Direktoratet har i sit brev af 1. marts 2002 oplyst at direktoratet har noteret sig at arresthuset er i færd med at opfriske gårdtursarealet. Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet vil

anmode arresthuset om løbende at indberette hvorledes arbejdet forløber. Direktoratet har i brevet af 1. marts 2002 desuden oplyst at direktoratet vil anmode arresthuset om at indsende en redegørelse for hvilke muligheder der aktuelt overvejes i forbindelse med gårdtursarealets anvendelse til aktiviteter for de indsatte – herunder hvordan aktiviteterne prioriteres. Direktoratet har i sit efterfølgende brev af 21. marts 2002 til arresthuset anmodet om en skriftlig redegørelse om (bl.a.) gårdtursarealet snarest belejligt og senest den 22. april 2002. Direktoratet har endelig oplyst at direktoratet vil orientere mig om resultatet af direktoratets henstillinger til arresthuset.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg har noteret mig at direktoratet vil orientere mig om resultatet af arresthusets bestræbelser på at opfriske gårdtursarealet, og om arresthusets og direktoratets overvejelser om på hvilken måde arealet kan anvendes til aktiviteter for de indsatte.

Ad pkt. 2.4.5. Toilet og bad

Jeg anbefalede at arresthuset af hygiejniske grunde erstatter sæbestykkerne på toiletterne og i lægeværelset med flydende sæbe, og bad om underretning om hvad der sker i anledning af min anbefaling.

Arresthuset har oplyst at der er indkøbt flydende sæbe til såvel toiletterne som lægeværelset.

Direktoratet har ikke forholdt sig direkte til arresthusets oplysninger.

Jeg tager det som arresthuset har oplyst, til efterretning og foretager ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 2.4.6. Lægerum

Jeg gav under inspektionen udtryk for at det efter min opfattelse ikke er betryggende at lægejournalerne opbevares i en åben reol i lægeværelset, uanset det oplyste om at døren til lægeværelset altid er låst. Jeg gav endvidere udtryk for at der i hvert fald ikke kan angives saglige grunde til ikke at opbevare lægejournaler fra tidligere indsatte i et aflåst skab e.l. Jeg bad arresthuset om at oplyse hvordan lægejournalerne nu opbevares. Jeg anbefalede endvidere (som allerede nævnt) at arresthuset af hygiejniske grunde erstatter sæbestykkerne på toiletterne og i lægeværelset med flydende sæbe.

Arresthuset har oplyst at alle lægejournaler vedrørende tidligere indsatte nu opbevares i et aflåst skab. Arresthuset har endvidere oplyst at lægejournaler vedrørende aktuelt indsatte nu er placeret i en aflåst skrivebordsskuffe.

Direktoratet har oplyst at arrestforvareren telefonisk har oplyst over for direktoratet at der er tale om en skuffe i det skrivebord som benyttes af lægen når han afholder konsultation i arresthuset. Skrivebordet står i det aflåste lægeværelse. Direktoratet har henholdt sig til dette.

Jeg tager til efterretning at alle lægejournaler vedrørende tidligere indsatte nu opbevares i et aflåst skab. Jeg går ud fra at de ansatte ikke umiddelbart har adgang (nøgle) til dette skab.

Det fremgår ikke hvem, udover lægen og arrestforvareren, der har adgang til den aflåste skrivebordsskuffe hvor lægejournalerne vedrørende aktuelt indsatte nu opbevares. Jeg beder arresthuset om oplysninger herom.

Hvad min anbefaling om flydende sæbe angår, henviser jeg til det som jeg har anført ovenfor under pkt. 2.4.5.

Ad pkt. 3.3. Undervisning

Jeg bemærkede at jeg er opmærksom på at der er mange fremmedsprogede blandt de indsatte. Jeg gik imidlertid ud fra at en stor del af disse indsatte har opholdstilladelse i Danmark og derfor har behov for undervisning i dansk. Jeg bad arresthuset om nærmere oplysninger om hvordan undervisningen er organiseret, herunder hvilke fag mv. undervisningen omhandler. På baggrund af arresthusets oplysninger – i forbindelse med inspektionen – om at arresthuset ikke har mulighed for at bruge alle de 168 undervisningstimer som er tildelt arresthuset, bad jeg endvidere arresthuset om at oplyse hvor mange undervisningstimer der blev afviklet sidste år, samt antallet af indsatte der sidste år opholdt sig 30 dage eller mere i arresthuset.

Arresthuset har oplyst at der typisk undervises i dansk og matematik. De indsatte kan selv melde sig til undervisning og bliver undertiden opfordret af personalet til at melde sig. Arresthuset har endvidere oplyst at arresthuset ingen opgørelser har over det faktiske forbrug af undervisningstimer eller over antallet af indsatte der sidste år opholdt sig mere end 30 dage i arresthuset.

Direktoratet har oplyst at undervisningen i arresthuset – som i øvrige arresthuse – er baseret på undervisning i dansk, regning og matematik. Direktoratet har endvidere oplyst at niveauet for undervisningen tager udgangspunkt i de aktuelle elevers behov og ønsker og overvejende er på basisniveau. Kun i ganske særlige tilfælde undervises der på højere niveauer. Direktoratet har samtidig oplyst at arrestforvareren telefonisk har oplyst over for direktoratet at kun ca. halvdelen af de udmeldte undervisningstimer bliver afviklet. Direktoratet har endvidere oplyst at direktoratet for fremtiden vil sikre at arresthuset altid har oplysning om hvor mange timer der rent faktisk afvikles. Direktoratet har således bedt arrestforvareren om at iværksætte en procedure hvorefter timelæreren noterer sin tilstedeværelse i arresthusets døgnrapport. Direktoratet har endelig oplyst at direktoratet ikke har statistiske oplysninger om længden af indsattes ophold i arresthusene.

Umiddelbart må det undre mig at der ikke føres opgørelser over hvor længe de indsatte opholder sig i arresthusene. Jeg beder direktoratet om en udtalelse om hvorvidt direktoratet anser det for tilfredsstillende at sådanne opgørelser ikke foreligger eller kan tilvejebringes.

Uden sådanne oplysninger er det ikke muligt for mig at vurdere om arresthusets begrænsede udnyttelse af de udmeldte undervisningstimer – svarende til ca. 7 timer om måneden – kan tilskrives det forhold at Arresthuset i Aabenraa har særligt mange indsættelser ("gennemtræk") – herunder særligt mange udenlandske indsatte. Jeg bemærker dog samtidig at det store antal indsatte, efter det der blev oplyst under inspektionen, først og fremmest skyldes arresthusets asylafdeling (som jeg i øvrigt i denne sammenhæng har set bort fra).

Jeg har noteret mig direktoratets oplysning om at undervisningen tager "udgangspunkt i de aktuelle elevers behov og ønsker [min understregning]". Jeg beder Arresthuset i Aabenraa, hvis det er muligt, om at oplyse i hvilket omfang undervisningstimerne i arresthuset anvendes til undervisning af udenlandske indsatte. Jeg beder endvidere arresthuset om at oplyse i hvilken udstrækning arresthuset forholder sig i overensstemmelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 17. juni 1987 om oprettelse af uddannelsesplaner med henblik på undervisning og uddannelse under udståelse af fængselsstraf mv. (Jeg bemærker at disse regler omfatter såvel strafafsonere som varetægtsarrestanter). Jeg henstiller endvidere til arresthuset og direktoratet at overveje om den begrænsede udnyttelse af de tildelte undervisningstimer i Arresthuset i Aabenraa er tilfredsstillende – herunder om undervisningen i arresthuset er organiseret på en hensigtsmæssig måde i forhold til de aktuelle indsattes behov for og ønsker om undervisning. Jeg beder om underretning om resultatet af arresthusets og direktoratets overvejelser.

Ad pkt. 6.1. Forplejning

I min endelige rapport orienterede jeg om en generel sag som jeg har rejst over for Direktoratet for Kriminalforsorgen, om kvaliteten af arresthusmaden. Jeg kan herom oplyse at direktoratet i et brev af 12. november 2001 bl.a. oplyste om udfaldet af et møde den 1. november 2001 med produktionskøkkenerne. Af brevet fremgik bl.a. at der er sket nogle forbedringer af dybfrostforplejningen, og at der løbende arbejdes med udvikling af retter, samt at direktoratet har kontaktet en ekstern konsulent fra Slagteriskolen i Roskilde der vil gå ind i det fortsatte udviklingsarbejde.

Afslutningsvis anførte direktoratet følgende:

”...

Direktoratet finder, at arbejdet med udviklingen af kosten til indsatte i arresthusene nu er bragt i fokus i en grad, at der er synlige resultater i form af forbedringer. Hverken direktoratet eller produktionskøkkenerne modtager klager i nævneværdigt omfang. Hvornår overvejelserne er afsluttet kan ikke oplyses på nuværende tidspunkt. Det er direktoratets opfattelse, at udviklingen på området skal følges løbende med henblik på at sikre den rette kvalitet i produkterne.

...”

Jeg meddelte herefter i brev af 29. november 2001 Direktoratet for Kriminalforsorgen at jeg havde noteret mig det oplyste, herunder at der løbende arbejdes med udvikling af retter, og at direktoratet løbende vil følge udviklingen. Jeg bad fortsat direktoratet om at underrette mig om resultatet af de overvejelser som direktoratet foretager i sagen, men meddelte samtidig at jeg på det foreliggende grundlag ikke foretog mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om forplejningen til de indsatte i arresthusene. Jeg tilkendegav tillige at jeg dog fortsat i forbindelse med mine fremtidige inspektioner vil være opmærksom på dette forhold.

Direktoratet har efterfølgende i brev af 8. marts 2002 orienteret mig om et møde den 1. februar 2002 med produktionskøkkenerne om det igangværende udviklingsarbejde. Det fremgår heraf bl.a. at der fortsat sker forbedringer af dybfrostforplejningen, og at det løbende udviklingsarbejde bl.a. omfatter optimering af tilberedningsprocesser, udvikling af saucer mv.

På denne baggrund har jeg ikke grundlag for at foretage mig noget vedrørende kosten i relation til min inspektion af Arresthuset i Aabenraa.

Ad pkt. 6.2. Købmand

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset har overvejet at få etableret en egentlig købmandsordning på linje med andre arresthuse.

Arresthuset har oplyst at de indsatte kan købe cigaretter, fyrtøj og kaffe i arresthuset. Arresthuset finder at det, grundet arresthusets mange indsættelser, vil være tidskrævende og besværligt at sælge andre varer til indsatte som der i forvejen er dårlig eller ingen kommunikation med.

Direktoratet har oplyst at direktoratet efter omstændighederne kan henholde sig til arresthusets udtalelse.

Jeg går ud fra at arresthuset ville have oplyst om et eventuelt forsøg fra arresthusets side på at indgå en aftale om en egentlig købmandsordning med de lokale handlende. Jeg lægger derfor til grund at et sådant forsøg ikke har været gjort, heller ikke efter inspektionen.

Jeg er opmærksom på at en egentlig købmandsordning nok vil kræve flere personalemæssige ressourcer end den nuværende meget begrænsede ordning. Efter min opfattelse er det nuværende tilbud hvorefter de indsatte kun kan købe cigaretter, fyrtøj og kaffe, imidlertid utilstrækkeligt, også set i forhold til hvad der praktiseres i – lægger jeg til grund – alle landets øvrige arresthuse. Jeg henstiller til arresthuset at forsøge at etablere en egentlig købmandsordning. Arresthuset vil ved henvendelse til andre arresthuse kunne indhente oplysninger om hvorledes en købmandsordning mest hensigtsmæssigt organiseres. Jeg beder arresthuset om at underrette mig om hvad der sker i anledning af min henstilling.

Ad pkt. 6.3. Fjernsyn mv.

De apparater som arresthuset har mulighed for at stille til rådighed for de indsatte, kan ikke anvendes til gengivelse af musik efter den indsattes eget valg. På den baggrund og under henvisning til Direktoratet for Kriminalforsorgens genstandsbekendtgørelse og den dertil hørende vejledning – regler som trådte i kraft den 1. juli 2001 – bad jeg Arresthuset i Aabenraa om at oplyse om de overvejelser som arresthuset måtte have gjort sig om ændringer i arresthusets husorden på dette punkt, og om at oplyse om arresthuset eventuelt allerede havde fastsat nærmere regler efter bekendtgørelsens § 3. I bekræftende fald bad jeg arresthuset om at sende mig et eksemplar af disse regler.

Arresthuset har oplyst at de indsatte kan leje fjernsyn med mulighed for at se 35 programmer, og at der er gratis radio på hver celle. Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke har overvejet at ændre disse tilbud.

Direktoratet har oplyst at arresthuset telefonisk har oplyst over for direktoratet at radioerne på cellerne er almindelige transistorradioer som de indsatte selv kan indstille. Det er ikke muligt at afspille cd'er eller kassettebånd på radioerne. Arresthuset har desuden telefonisk oplyst at reglen om at de indsatte ikke kan få udleveret egen radio, clockradio, walkman e.l., er begrundet i ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, herunder navnlig faren for indsmugling. Arresthuset agter derfor ikke at ændre de gældende regler om udlevering af indsattes egne genstande. Arresthuset har i den forbindelse henvist til det store antal indsættelser i arresthuset samt til de vanskeligheder der ofte er forbundet med visitation af elektriske apparater.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har efter at have gennemgået reglerne om de indsattes adgang til at medtage, besidde, og råde over egne genstande og penge oplyst og anført følgende:

”...

Direktoratet finder ikke grundlag for at kritisere arresthusets regel om, at de indsatte ikke kan få udleveret egen radio, clock-radio, walkman og lignende. Direktoratet lægger herved navnlig vægt på det store antal indsættelser i arresthuset.

Det bemærkes samtidig hermed, at direktoratet i 2000 nedsatte en projektgruppe, der skulle overveje forskellige muligheder, der kan modvirke indsmugling, handel og brug af narkotika i fængsler og arresthuse.

Projektgruppen har i februar 2001 afgivet indstilling. Indstillingen har karakter af et katalog over forslag. Ifølge ét af forslagene skal der i de lukkede fængsler, arresthusene og i Københavns Fængsler ikke kunne [ud]leveres elektriske apparater og andre genstande, som er vanskelige at visitere.

Projektgruppens indstilling har været sendt til høring hos kriminalforsorgens institutioner og faglige organisationer med henblik på at finde frem til en samlet indsats mod indsmugling af narkotika. Der er endnu ikke taget stilling til udmøntningen af indstillingen.

Direktoratet vil henlede arresthusets opmærksomhed på punkt 8 i vejledningen til genstandsbekendtgørelsen og anmode arresthuset om at fastsætte udtrykkelige regler om, hvorvidt blandt andet cd-afspillere, dvd-maskiner, båndoptagere m.v. kan udleveres.”

Jeg tager til efterretning at direktoratet har henstillet til arresthuset at fastsætte udtrykkelige regler om udlevering af bl.a. cd-afspillere, dvd-maskiner og båndoptagere, jf. genstandsbekendtgørelsens § 3 og vejledningens punkt 8.

Det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 36 at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen medmindre det er uforeneligt med ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn. Efter genstandsbekendtgørelsens § 3 fastsætter institutionens leder nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande. Institutionens leder kan i denne forbindelse under hensyn til forholdene i den enkelte institution fastsætte yderligere begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder med hensyn til genstandenes størrelse, antal og art mv. Det fremgår af punkt 8 i direktoratets vejledning til genstandsbekendtgørelsen at de lokale regler bør tilstræbes udformet således at ensartede tilfælde så vidt muligt behandles ens fra institution til institution. Det fremgår af samme punkt at radioer, cd-afspillere, båndoptagere uden mikrofon, cd'er, bånd og lignende normalt bør kunne udleveres hvis forholdene i arresthuset tillader det. Det fremgår endvidere af genstandsbekendtgørelsens § 5, stk. 2, at institutionens leder kan fastsætte regler om at elektriske apparater i tilfælde hvor institutionen ikke selv kan foretage en

tilstrækkelig undersøgelse af apparatet, kun kan udleveres på betingelse af at den indsatte betaler for undersøgelsen.

Jeg forstår at direktoratets henstilling til arresthuset ikke vedrører det indholdsmæssige.

Som begrundelse for at forholdene i Arresthuset i Aabenraa ikke tillader udlevering af apparater der kan anvendes til gengivelse af musik efter den indsattes eget valg, har såvel arresthuset som direktoratet peget på det store antal indsættelser i arresthuset. Arresthuset har endvidere peget på "de vanskeligheder der ofte er forbundet med visitation af elektriske apparater" uden dog at uddybe dette. Som jeg forstår direktoratets udtalelse, er direktoratets tiltrædelse af arresthusets forbud mod udlevering af de nævnte genstande begrundet i ressourcemæssige hensyn (og i eventuelle kommende regler) og ikke i de ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn som er nævnt i straffuldbyrdelseslovens § 36. Der kan på den baggrund rejses spørgsmål om hvorvidt arresthusets forbud har hjemmel i lovens § 36. Hvad hensynet til arresthusets ressourcer angår, henviser jeg i øvrigt til bestemmelsen i genstandsbekendtgørelsens § 5, stk. 2.

Jeg beder Arresthuset i Aabenraa og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser om dette (hjemmels)spørgsmål. Jeg beder endvidere om underretning om de regler som arresthuset har fastsat eller vil fastsætte efter direktoratets henstilling.

Ad pkt. 6.5. Fællesskab

Jeg bad arresthuset om at oplyse om de indsatte har fremsat ønske om arbejdsfællesskab på tomandscellerne, og om arresthuset i givet fald vil være indforstået med at imødekomme et sådant ønske.

For så vidt angår kondirummet bad jeg, under henvisning til rummets størrelse, arresthuset om at oplyse hvorfor antallet af samtidige brugere af kondirummet er begrænset til to indsatte ad gangen.

Arresthuset har oplyst at arbejdsfællesskab på tomandsceller praktiseres så ofte det er muligt. Arresthuset har endvidere oplyst at der tidligere kunne være op til seks indsatte i kondirummet ad gangen hvilket medførte en undvigelse fra lokalet. Beslutningen om at nedsætte antallet til to indsatte er sikkerhedsmæssigt begrundet – herunder hensynet til personalets sikkerhed.

Direktoratet har oplyst at arresthuset (telefonisk) supplerende har oplyst over for direktoratet at de indsatte bliver låst inde i kondirummet hvorfor arresthuset af sikkerhedsmæssige grunde ikke finder det forsvarligt at have flere end to indsatte i rummet ad gangen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Da der, som oplyst i min endelige rapport, er nye regler under udarbejdelse om fællesskab i arresthusene, foretager jeg ikke mere på nuværende tidspunkt i forhold til min inspektion af Arresthuset i Aabenraa vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Af arresthusets husorden fremgik det at der ikke kunne modtages besøg ”den første uge man hensidder”. Jeg anmodede arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse om hjemmelsgrundlaget for denne bestemmelse i husordenen.

Arresthuset har oplyst at den nævnte passus er udgået af husordenen. Arresthuset har endvidere oplyst at reglen var begrundet i arresthusets erfaring hvorefter det i almindelighed tager en uge at ekspedere en besøgsanmodning.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets oplysning om den ændrede husorden og har vedlagt et eksemplar af arresthusets nugældende husorden.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Jeg udtalte at arresthusets holdning til de indsattes anvendelse af telefonen afveg fra holdningen i andre arresthuse. Under henvisning til de nye regler foretog jeg mig dog ikke mere i den anledning. Jeg bad imidlertid arresthuset om at oplyse om der er fastsat lokale regler om den praktiske gennemførelse af de indsattes ret til at føre telefonsamtaler, jf. bemyndigelsen hertil i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2. I bekræftende fald bad jeg om at modtage et eksemplar af disse regler.

Arresthuset har henvist til den reviderede husorden. Under punktet ”telefon” fremgår nu følgende:

”Det er ikke tilladt at have mobiltelefoner i arresthuset.

Anholdte og varetægtsindsatte kan føre samtaler med deres forsvarer.

Fængselsafsonere har i henhold til straffuldbyrdelsesloven (såfremt det er praktisk muligt) ret til telefonsamtaler med nærtstående personer. Samtalerne skal påhøres, med mindre dette ikke findes nødvendigt. Indsatte skal selv betale samtalen.”

Direktoratets har anført at det under dette punkt i arresthusets husorden bør tilføjes at også afsonere har mulighed for at føre telefonsamtale med forsvareren i en verserende straffesag eller med andre som den indsatte kan brevveksle ukontrolleret med i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 56. Direktoratet har oplyst at ville meddele arresthuset dette.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Idet jeg går ud fra at husordenen nu er ændret i overensstemmelse med direktoratets henstilling, foretager jeg ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 6.7. Talsmandsordning

Arresthuset havde på tidspunktet for inspektionen ingen talsmandsordning. Med straffuldbyrdelseslovens ikrafttræden er udgangspunktet at der skal være en talsmandsordning – også i arresthusene. Jeg bad derfor arresthuset om en udtalelse om på hvilken måde arresthuset i praksis efterlever de nye regler vedrørende talsmandsordning.

Arresthuset har henvist til den reviderede husorden. Det fremgår af husordenen at det i henhold til straffuldbyrdelsesloven er muligt at øve indflydelse på forhold der berører alle arresthusets indsatte, gennem valg af talsmand. Det fremgår endvidere at valg af talsmand sker ved skriftlig hemmelig afstemning.

Direktoratet har anført at det der fremgår af arresthusets husorden, efter direktoratets opfattelse, ikke er tilstrækkeligt til at kravene i § 8 i bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 (talsmandsbekendtgørelsen) kan anses for at være opfyldt. Efter bestemmelsen skal institutionens leder fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes medindflydelse – herunder om antallet af talsmænd, hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, og hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil tilkendegive dette over for arresthuset og anmode om at husordenen udbygges således at kravene i § 8 efterkommes.

Jeg tager det som direktoratet har oplyst og anført, til efterretning og beder om at modtage en kopi af husordenen når den foreligger i revideret form.

Ad pkt. 6.8. Avishold

Det blev under inspektionen oplyst at arresthuset holder Jydske Vestkysten, Jyllandsposten og Kristeligt Dagblad. Det blev endvidere oplyst at de fleste indsatte er fremmedsprogede.

Det fremgår nu af straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, at udenlandske indsatte så vidt muligt bør have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger mv. på deres eget sprog. Jeg bad arresthuset om at modtage orientering om på hvilken måde arresthuset har forholdt sig/vil forholde sig hvad avishold angår, jf. nævnte bestemmelse.

Arresthuset har oplyst at der er et godt samarbejde med Landsbiblioteket der leverer de bøger mv. som de indsatte bestiller, på stort set alle sprog.

Direktoratet har oplyst at arresthuset endvidere telefonisk har oplyst over for direktoratet at der er stor spredning i de indsattes sproglige baggrund, og at de fleste indsatte kun har kortvarigt ophold i arresthuset. Arresthuset abonnerer derfor ikke på fremmedsprogede aviser og har heller ikke planer om at gøre det. I tilfælde af langvarige indsættelser hjælper arresthuset den indsatte med at låne bøger fra biblioteket, og de indsatte har endvidere mulighed for at holde sig orienteret på deres eget sprog via fjernsynet idet arresthuset kan modtage 35 kanaler via hybridnettet.

Direktoratet har herefter anført:

”Som nævnt er spørgsmålet om aviser reguleret i § 58 i straffuldbyrdelsesloven. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 5.7.5.2. fremgår det, at § 58 er en lovfæstelse af hidtidig praksis. I de specielle bemærkninger til § 58 er det i relation til stk. 3 om udenlandske indsattes adgang til at læse aviser m.v. på deres eget sprog anført, at formålet med bestemmelsen er at understrege, at det for udenlandske indsatte er af væsentlig betydning at kunne holde sig orienteret om samfundsforhold i deres eget land og på deres eget sprog. Ved anvendelsen af udtrykket ’så vidt muligt’ er det imidlertid forudsat, at der er økonomiske grænser for institutionens pligt til at gennemføre denne ret.

Efter direktoratets opfattelse lever Arresthuset i Aabenraa ikke i tilstrækkelig grad op til forpligtelsen efter straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3. Direktoratet vil derfor anmode arresthuset om på ny at overveje, hvorledes man i højere grad kan leve op til forpligtelsen og anmode arresthuset om i hvert fald at abonnere på 2-3 aviser på hovedsprogene – dvs. engelsk, fransk og tysk.”

Til det som arresthuset har anført (om antallet af tv-kanaler), bemærker jeg at bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, angår udenlandske indsattes adgang til aviser, tids-

skrifter, bøger mv. Jeg er enig med direktoratet i at arresthuset ikke i tilstrækkelig grad lever op til sin forpligtelse efter bestemmelsen. Jeg går ud fra at direktoratet har afgivet sin henstilling over for arresthuset og beder om underretning om hvad der sker i den anledning.

Ad pkt. 6.9. Samarbejde med de sociale myndigheder – behandling for stofmisbrug

I den endelige rapport bad jeg arresthuset om at oplyse hvorvidt muligheden for at kontakte Kriminalforsorgen i Frihed telefonisk gælder de enkelte indsatte (som et alternativ til at vente til tidspunktet for Kriminalforsorgen i Friheds ugentlige besøg i arresten), eller om denne mulighed gælder arresthusets personale.

Arresthuset har oplyst at de indsatte til hver en tid kan komme til at tale med Kriminalforsorgen i Frihed.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke mere på dette punkt.

Ad pkt. 6.10. Præst

Jeg bad arresthuset om at oplyse om præsten kun kommer når han bliver tilkaldt af de indsatte, eller om han også kommer uden at være tilkaldt med henblik på at de indsatte kan få en samtale – eller på anden måde have nytte af præstens tilstedeværelse – uden at de forinden udtrykkeligt over for personalet skal have givet udtryk for et ønske om at tale med præsten.

Arresthuset har oplyst at præsten jævnligt kommer i arresthuset uden at være tilkaldt. Det er mest almindeligt at indsatte anmoder personalet om at få en samtale med præsten når denne er i huset.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.1.   Udgangssager

Jeg anførte at det umiddelbart undrede mig hvis der ikke skulle være truffet afgørelse om afslag på tilladelse til udgang i løbet af det år som min undersøgelse vedrørte. Jeg bad arresthuset om en udtalelse om dette forhold.

Arresthuset har oplyst at der ikke i perioden har været truffet afgørelse om afslag på udgang.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

*Jeg går ud fra at der i alle tilfælde hvor der ansøges om udgang, oprettes en egentlig sag.
Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager ikke mere vedrørende dette spørgsmål.*

Ad pkt. 9.1.3.   Partshøring

Det fremgik ikke af det udlånte materiale om den indsatte forud for afgørelsen den 20. marts 2000 (om udgang samme dag kl. 09.15 (fødselsdato 021175)) var blevet partshørt om de oplysninger som dannede grundlag for det individuelt fastsatte vilkår. Jeg bad arresthuset om en udtalelse herom.

Arresthuset har oplyst følgende:

”Inden det bestemmes, om en indsat kan få udgang, aftales det altid, hvilke betingelser som skal overholdes under udgangen.”

Direktoratet har oplyst at arresthuset efterfølgende supplerende har oplyst (telefonisk) over for direktoratet at den indsatte i den nævnte sag også blev orienteret om begrundelsen for det fastsatte vilkår.

Direktoratet har henholdt sig til dette. Efter direktoratets opfattelse burde arresthuset dog endvidere have gjort notat om at den indsatte var blevet partshørt hvilket direktoratet vil meddele arresthuset.

Det forhold at den indsatte blev orienteret om begrundelsen for det fastsatte vilkår, kan ikke sidestilles med en partshøring af den pågældende. Arresthuset i Aabenraas oplysning herom kan derimod læses som en kommentar til min kritik af arresthusets manglende begrundelse for det fastsatte særvilkår (min endelige rapport pkt. 9.1.2., side 37).

Jeg bemærker at særvilkår fastsættes af arresthuset og ikke kan gøres til genstand for forhandling, Som direktoratet må have gjort det, forstår jeg da også arresthusets skriftlige udtalelse (”aftales det altid, på hvilke betingelser...”) på den måde at arresthuset har foretaget partshøring af den pågældende forud for fastsættelsen af særvilkåret. Herefter og idet jeg går ud fra at direktoratet har meddelt arresthuset sin opfattelse vedrørende notatpligten, foretager jeg ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.1.4. Høring af anklagemyndigheden

En af de indsatte i arresthuset var repræsenteret i min undersøgelse med såvel en disciplinærsag som en udgangssag. I disciplinærsagens indberetningsrapport var den pågældendes status angivet som varetægtsarrestant. I udgangssagen – vedrørende tilladelse til weekendorlov den 22.-26. december 2000 – forelå ingen oplysninger i det materiale jeg havde modtaget, om hvorvidt anklagemyndigheden havde været hørt før tilladelsen til udgang blev givet (afgørelse af 19. december 2000). Henset til udstrækningen af den tilladte udgang, der endvidere efter det oplyste var uledsaget, gik jeg ud fra at den indsatte forud for afgørelsen vedrørende udgang havde skiftet status fra varetægtsarrestant til strafafsoner. Jeg bad arresthuset oplyse om jeg havde forstået dette forhold korrekt. Hvis dette ikke var tilfældet, bad jeg arresthuset om at oplyse hvorvidt der havde været foretaget høring af anklagemyndigheden før der blev givet tilladelse til udgang. Med samme forudsætning bad jeg endvidere om en udtalelse om sagens afgørelse (udstrækningen af tilladelsen til udgang).

Arresthuset har oplyst at den indsatte var afsoner den 19. december 2000.

Direktoratet har ikke udtrykkeligt henholdt sig hertil.

Jeg tager arresthusets oplysning til efterretning. Jeg henviser i øvrigt til det som jeg har anført nedenfor under pkt. 9.1.5. om udlån af yderligere materiale i de fire udgangssager.

Ad pkt. 9.1.5. Udgangsdokumentation

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om det forhold at det ikke i de fire udgangssager som indgår i min undersøgelse, fremgik hvorledes arresthuset havde forholdt sig til dokumentationskravene i direktoratets udgangscirkulære (§ 24, stk. 3 og § 31, stk. 6) og vejledning (pkt. II, 1, s. 5) om f.eks. personlig eller telefonisk kontakt med udgangsadressaten inden den første udgang, og bekræftelse hos udgangsadressaten på at besøget kan finde sted i forbindelse

med hver enkelt udgang. Jeg bad endvidere om udlån af eventuelt yderligere materiale der kunne belyse sagernes behandling.

Arresthuset har oplyst at når en indsat søger udgang, skal der foreligge en bekræftelse fra udgangsadressen på at den indsatte kan modtages. Hvis den indsatte får tilladelse til udgang, skal det endvidere bekræftes at den indsatte kan modtages på det pågældende tidspunkt. Arresthuset har oplyst at dette noteres i KrAns-systemet. Arresthuset har vedlagt et eksemplar af blanketten ”Bekræftelse af udgangsadressaten”.

Direktoratet har oplyst at arresthuset efterfølgende har oplyst (telefonisk) over for direktoratet at der altid er personlig kontakt til udgangsadressaten før den første udgang. Samtidig har arresthuset oplyst at arresthuset i de tre sager der vedrører § 31 udgang, havde aftalt tid med henholdsvis socialforvaltningen (i to tilfælde) og banken før tilladelserne til udgang blev givet.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets oplysninger.

Det fremgår af arresthusets oplysninger – som direktoratet har henholdt sig til – at reglerne om udgangsdokumentation er blevet fulgt i de fire udgangssager, og at oplysningerne er noteret i KrAns-systemet. Jeg bad som anført om udlån af eventuelt yderligere materiale som kan belyse sagernes behandling. Jeg går derfor ud fra at det er en fejl at dette materiale ikke er vedlagt arresthusets og direktoratets udtalelser til mig. Jeg går endvidere ud fra at dette yderligere materiale vil blive sendt til mig.

Ad pkt. 9.2.   Disciplinærsager

Jeg bad arresthuset om at oplyse med hvilken hjemmel arresthuset havde inddraget en mobiltelefon med adapter (men uden SIM-kort og batteri (j.nr. 2000-284-0050)) fra en indsat (grænseoverløber/asylansøger). Hvis arresthuset havde udfærdiget interne regler udover den

husorden som jeg havde modtaget i forbindelse med inspektionen, bad jeg om at modtage et eksemplar (/eksemplarer) af disse regler.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke ønsker mobiltelefoner i arresthuset, og at dette nu fremgår af den reviderede husorden.

Jeg tager til efterretning at det nu udtrykkeligt fremgår af arresthusets husorden at det ikke er tilladt at have mobiltelefoner i arresthuset.

Direktoratet har om den konkrete sag oplyst følgende:

”Arresthuset har supplerende oplyst den 26. februar 2002, at det drejede sig om en person, der på det tidspunkt rapporten af 14. januar 2000 er optaget, var anholdt med status som frihedsberøvet i medfør af udlændingelovens § 36, foreløbigt i indtil 3 døgn, jf. udlændingelovens § 37, stk. 1, 1. pkt. Arresthuset har desuden oplyst, at beslutningen om inddragelsen anses for truffet af politiet.

Det fremgår af rapporten af 14. januar 2000, at indsatte den 13. januar 2000 fandtes i besiddelse af et stk. mobiltelefon inklusive adapter, eksklusiv SIM kort og batteri. På forespørgsel oplyste indsatte, at politiet havde frataget ham kortet og batteriet, men ladet ham beholde resten. Da indsatte ikke virkede alt for overbevisende i sin fremstilling, forelagde personalet sagen telefonisk for politiet, der bekræftede indsattes påstand. Arresthuset oplyser at det var en fejl fra politiets side, at man ikke havde frataget den pågældende den resterende del af telefonen, hvorfor personalet på politiets vegne fratog den indsatte resten af telefonen.

På baggrund af arresthusets oplysninger er det direktoratets opfattelse, at den foranstaltning (politiets inddragelse af mobiltelefonen) som rapporten omtaler, er sket i medfør af retsplejelovens § 758, stk. 1, 3. pkt., jf. udlændingelovens § 37a, stk. 1.”

Efter udlændingelovens § 37a, stk. 1, finder bestemmelserne i retsplejelovens § 758, stk. 1, 1.-3. pkt., § 758, stk. 2, og § 759 tilsvarende anvendelse på en udlænding der frihedsberøves i medfør af lovens § 36. Efter retsplejelovens § 758, stk. 1, 2. og 3. pkt., kan politiet (bl.a.) tage effekter i forvaring som kan benyttes til vold eller undvigelse, eller som i øvrigt kan medføre fare for den anholdte eller andre.

Politiet kunne således have frataget den pågældende udlænding mobiltelefonen i sin helhed.

Det fremgår af arresthusets rapport af 14. januar 2000 at den vagthavende ved grænsepolitiet ringede retur og bekræftede at politiet havde ladet den indsatte beholde telefonen (uden SIM-kort og batteri). Det fremgår derimod ikke af rapporten at politiet under returopkaldet oplyste at have begået en fejl og anmodede arresthuset om at fratage den indsatte selve telefonen.

Jeg må på baggrund af arresthusets oplysninger til direktoratet lægge til grund at dette har været tilfældet. Arresthuset burde have noteret denne oplysning på sagen, og direktoratet burde have påtalt at dette ikke var sket.

Jeg foretager mig ikke mere vedrørende denne sag.

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om årsagen til at der ikke blev afholdt forhør i en sag om udgangsmisbrug (j.nr. 2000-284-0038). Jeg bad endvidere arresthuset om en redegørelse for sagens videre forløb og om udlån af eventuelt yderligere skriftligt materiale.

Arresthuset har oplyst at den pågældende sag drejede sig om en indsat som afsonede i Statsfængslet i Vridsløselille, men blev overført til arresthuset for at deltage i et kursus på AMU-centret i Aabenraa. Den indsatte tog ikke den direkte vej, og rejsen til Aabenraa varede 11 timer. Arresthuset valgte dog at sende ham på kursus næste morgen. Den indsatte returnerede ikke til arresthuset som aftalt, men dukkede først op i løbet af aftenen. Arresthuset i Aabenraa refererede det passerede for personalet i Statsfængslet i Vridsløselille som besluttede at den indsatte skulle afhentes samme dag med henblik på tilbageførsel. Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke har yderligere materiale i sagen.

Direktoratet har oplyst at det fremgik af § 34, stk. 4, i Justitsministeriets dagældende bekendtgørelse af 21. juni 1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf, at overføres en indsat til fortsat strafudståelse i anden anstalt eller i et arresthus, overgår disciplinærmyndigheden dertil. Det er derfor direktoratets opfattelse at arresthuset burde have afholdt et disciplinært forhør i an-

ledning af udgangsmisbruget. Direktoratet har oplyst at direktoratet vil meddele arresthuset dette.

Jeg er enig med direktoratet i at arresthuset burde have afholdt et disciplinært forhør i anledning af udgangsmisbruget. Idet jeg går ud fra at direktoratet har meddelt arresthuset sin opfattelse, foretager jeg ikke mere i sagen.

Jeg bad arresthuset om en redegørelse for det videre forløb af en konkret sag (j.nr. 2000-284-0848), og om udlån af eventuelt yderligere skriftligt materiale.

Arresthuset har oplyst at kopi af bagsiden af rapporten ved en fejl ikke havde været vedlagt.

Direktoratet har oplyst at det fremgår af rapporten at anbringelsen i forhørscelle ophørte den 24. juli 2000 kl. 08.15.

Jeg har noteret mig det oplyste. Hvad forhørscelleanbringelsen hen over weekenden angår, henviser jeg til pkt. 9.2.1. nedenfor.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om det er korrekt forstået at en indsat (udgangsafgørelse af 20. marts 2000 – fødselsdato 021175) blev idømt en straf for at have misbrugt sin udgangstilladelse. Udgangstilladelsen er nederst i højre hjørne forsynet med følgende påtegning: ”Retur kl. 21.00 – 10 timer tillagt.” Hvis den indsatte blev idømt en straf for misbruget, bad jeg arresthuset om nærmere oplysninger om straffens indhold og om en udtalelse om hjemmelsgrundlaget herfor. Jeg bad endvidere arresthuset oplyse hvorfor der ikke blev afholdt forhør i sagen i overensstemmelse med Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning.

Arresthuset har oplyst at den indsatte skulle til samtale med sin sagsbehandler på kommunen inden løsladelsen fire dage senere. Den indsatte skulle være returneret straks efter at samtalen var afsluttet, men blev væk til kl. 21.00. Arresthuset har videre oplyst at under normale omstændigheder ville de ti timer hvor den indsatte var udeblevet, være blevet fratrukket i for-

bindelse med den næste udgang. På grund af den forestående løsladelse besluttede arresthuset i stedet at udskyde tidspunktet for løsladelsen i ti timer. Arresthuset har som hjemmelsgrundlag henvist til § 8, stk. 2, i cirkulæret om beregning af frihedsstraf og om forhold der midlertidigt afbryder straffuldbyrdelsen, eller dennes analogi. Arresthuset har beklaget at der ikke blev afholdt et forhør i anledning af episoden således som der burde have været.

Direktoratet har til arresthusets oplysninger om fratrækning i forbindelse med den næstfølgende udgang anført at det kun er ved forsinket tilbagekomst af ganske få timers varighed at det vil kunne bestemmes at et tidsrum svarende til forsinkelsen fratrækkes i en efterfølgende udgang. Direktoratet har herved henvist til kap I, pkt. 9, D. i direktoratets dagældende vejledning af 10. januar 1994 om udgang for afsonere, og til den (på tidspunktet for direktoratets brev af 1. marts 2002) gældende udgangsvejledning, pkt. 46. Direktoratet har endvidere anført at der i tilfælde hvor der er tale om forsinkelse af mere en ganske få timers varighed, i stedet skal reageres med udgangskarantæne (jf. straffuldbyrdelseslovens § 49, stk. 1, og udgangsbekendtgørelsens § 22).

Den hidtil gældende udgangsbekendtgørelse og -vejledning er nu ophævet (pr. 15. marts 2002). Reglerne om udgang findes nu i Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse af 4. marts 2002, direktoratets vejledning af 28. februar 2002, i to skrivelser af samme dato (om gruppevise udflugter der indebærer overnatning og udeblivelse fra uledsaget udgang) og i cirkulære nr. 79 af 16. maj 2001 (om behandlingen af udgangssager). Reglen om fradrag i efterfølgende udgang ved forsinket tilbagekomst af ganske få timers varighed findes (fortsat) i vejledningens pkt. 46.

Direktoratet har endvidere (bl.a.) anført følgende:

”Sker forsinkelsen – uanset varigheden heraf – på den sidste udgang før løsladelsen, skal der i stedet reageres med en disciplinærstraf. Der henvises til § 33, jf. § 24 i Justitsministeriets dagældende bekendtgørelse af 21. juni 1973 om fuldbyrdelse af frihedsstraf og §§ 1-3 i Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgens dagældende cirkulære af 10. marts 1976 om anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinærstraf over for indsatte og om disciplinærsagers gennemførelse, samt nu lov om fuldbyrdelse af straf mv. § 67, nr. 2, og § 68, stk. 2, nr. 1.

Direktoratet finder således, at arresthuset i den konkrete sag skulle have ikendt den indsatte en disciplinærstraf for forsinkelsen. Direktoratet finder det beklageligt, at der blev reageret som sket. Direktoratet vil meddele arresthuset dette.

Det tilføjes, at det dagældende cirkulære af 29. juni 1973 om beregningen af frihedsstraf og om forhold, der midlertidigt afbryder straffuldbyrdelsen, hvortil der henvises i arresthusets udtalelse (§ 8, stk. 2) ikke vedrører spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt af dagen (prøveløsladelsesdatoen) prøveløsladelse skal finde sted. Bestemmelsen i cirkulærets § 8, stk. 2 (nu § 16, stk. 2, nr. 2, og § 18, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 365 af 17. maj 2001 om beregning af straffetiden mv.) angår kun tilfælde, hvor fuldbyrdelsen af straffen afbrydes (som følge af udeblivelse) på én dato og først genoptages på en anden (senere) dato.

Direktoratet kan henholde sig til arresthusets beklagelse af, at der ikke blev afholdt forhør i sagen.

Direktoratet vil meddele arresthuset direktoratets ovenstående opfattelse af sagen.”

Jeg er enig med arresthuset og direktoratet i at det er beklageligt at der ikke blev afholdt forhør i sagen. Jeg er endvidere enig med direktoratet i at det er beklageligt at arresthuset traf en uhjemlet afgørelse over for den indsatte i stedet for at ikende den indsatte en disciplinærstraf for forsinkelsen. Jeg går ud fra at direktoratet nu har meddelt arresthuset sin opfattelse af sagen og foretager ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.2.1. Forhørscelleanbringelse

Der var i to tilfælde tale om forhørscelleanbringelse (j.nr. 2000-284-0848 vedrørende et hul i en cellevæg og sagen i forhørsprotokol nr. 3/00 vedrørende inddragelse af en mobiltelefon og ikendelse af en bøde på 100 kr.).

Jeg bad arresthuset om at oplyse grundlaget for forhørscelleanbringelse i sagen om mobiltelefonen. Jeg henviste herved til at den indsatte ikke blev ikendt disciplinærstraf af straffecelle, men en bøde på 100 kr. Jeg bad endvidere arresthuset oplyse hvilke(n) undersøgelse(r) der – efter at visitation var foretaget – nødvendiggjorde en forhørscelleanbringelse.

Arresthuset har oplyst at det var en klar fejl at den pågældende blev anbragt i forhørscele. Arresthuset har beklaget fejlen og har oplyst at fejlen nu er rettet således at en tilsvarende fejl ikke burde kunne forekomme igen.

Direktoratet har tilsluttet sig arresthusets beklagelse af fejlen.

Jeg tager arresthusets og direktoratets beklagelser til efterretning. Idet jeg går ud fra at direktoratet har gjort arresthuset bekendt med sin opfattelse, foretager jeg ikke mere i den anledning.

Hvad sagen om hullet i væggen angår, henviste jeg til at jeg under pkt. 9.2. havde stillet spørgsmål om det videre forløb. Som sagen nu foreligger oplyst, blev den pågældende udtaget af forhørscele mandag morgen den 24. juli 2000.

Jeg beder arresthuset om at oplyse grundlaget for forhørsceleanbringelse (også) i denne sag (j.nr. 2000-284-0848). Jeg sigter hermed såvel til betingelsen om at der skal være begrundet formodning om at den indsatte har overtrådt bestemmelser der må antages at medføre disciplinærstraf af strafcelle, som til betingelsen om at det skønnes nødvendigt for undersøgelsens gennemførelse.

Der var som nævnt i to tilfælde tale om forhørsceleanbringelse. Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt arrestforvareren var blevet underrettet herom (afgørelserne var så vidt jeg kunne se ikke truffet af arrestforvareren), jf. disciplinærcirkulærets § 6, stk. 1, 2. pkt. Jeg bad endvidere arresthuset om en udtalelse om hvorvidt de indsatte var blevet orienteret snarest muligt om begrundelsen for anbringelsen og havde haft lejlighed til at udtale sig, jf. disciplinærcirkulærets § 6, stk. 2. Jeg bad endvidere om at modtage eventuelle foreliggende notater vedrørende dette spørgsmål.

Arresthuset har oplyst at arrestforvareren ikke blev underrettet om forhørsceleanbringelserne og har beklaget fejlen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager beklagelserne til efterretning.

Direktoratet har endvidere oplyst at arresthuset den 4. februar 2002 supplerende har oplyst at den indsatte altid bliver orienteret om begrundelsen for en forhørsceanbringelse, og at dette også skete i den konkrete sag. Den indsatte fik lejlighed til at udtale sig da arrestforvareren kom til stede den 24. juli 2000, jf. den nu vedlagte bagside af rapporten, som jeg nu også har modtaget (sammen med arresthusets breve af 4. februar 2002).

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets (supplerende) oplysninger. Direktoratet har endvidere anført at arresthuset burde have gjort notat om at den indsatte var orienteret om baggrunden for anbringelsen. Direktoratet vil meddele arresthuset dette.

Hverken arresthuset eller direktoratet har udtalt sig om hvorvidt den indsatte i den anden sag hvor der har fundet forhørsceanbringelse sted (sagen i forhørsprotokol nr. 3/00), blev orienteret om begrundelsen for anbringelsen og havde lejlighed til at udtale sig, jf. disciplinær-cirkulærets § 6, stk. 2.

Jeg går ud fra at arresthuset ikke alene orienterer den indsatte om begrundelsen for en forhørsceanbringelse, men også giver den indsatte lejlighed til at udtale sig, jf. cirkulærets § 6, stk. 2. Jeg går endvidere ud fra at arresthusets generelle udtalelse (i brevet af 4. februar 2002) også dækker dette konkrete tilfælde (sagen i forhørsprotokol nr. 3/00). Idet jeg desuden går ud fra direktoratet har meddelt arresthuset sin opfattelse om det manglende notat vedrørende sagen om hullet i væggen, foretager jeg ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.2.5. Forhørsvidner

Jeg bad arresthuset om en udtalelse om hvorvidt arresthuset har været opmærksom på reglen i pkt. 8 i den dagældende vejledning af 5. december 1995 om behandling af sager om disciplinærstraf mv. i kriminalforsorgens institutioner i forbindelse med forhøret i en konkret sag (j.nr. 2000-284-0311, forhørsudskrift s. 1/00). Forhøret, der blev afholdt kl. 10.15 dagen efter indberetningen, blev overværet af den samme person som havde foretaget indberetningen. Der forelå ingen oplysninger om at forhøret ikke kunne have været overværet af en anden funktionær, eller at forhøret ikke kunne have været udsat.

Arresthuset har i den anledning oplyst:

”Arresthuset er opmærksom på, at vi i denne sag, havde den mulighed at udsætte forhøret, til en ny funktionær mødte, men vi valgte at gennemføre det. Det var nok en fejl som vi kun kan beklage.”

Direktoratet har anført følgende:

”Arresthuset har oplyst, at det må betragtes som en fejl, at forhøret ikke blev udsat til en ny funktionær mødte. Dette beklages.

Direktoratet kan henholde sig hertil.”

Det fremgår af arresthusets udtalelse at der var mulighed for at udsætte forhøret – jeg går herved ud fra at arresthuset sigter til en kortvarig udsættelse – men at arresthuset alligevel ”valgte” at gennemføre forhøret. Jeg er ikke enig med arresthuset i at der hermed ”nok” er begået en fejl. Efter min opfattelse foreligger der en klar fejl fra arresthusets side. Idet jeg forstår direktoratets udtalelse således at direktoratet er enig med mig på dette punkt, foretager jeg ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.2.6.2. Begrundelse

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvilke (interne) regler den indsatte havde overtrådt i to konkrete sager, forhørsprotokol s. 2/00 og s. 3/00 (begge sager drejede sig om besiddelse af en mobiltelefon).

Arresthuset har oplyst at det er en fejl at der ikke i den daværende husorden var et forbud mod at besidde mobiltelefoner, men har samtidig oplyst at alle indsatte kendte til forbudet. Fejlen er rettet i den nugældende husorden.

Direktoratet har oplyst at ville meddele arresthuset at overtrædelsen i de to sager – på baggrund af de manglende interne regler – ikke kunne henføres under § 19, stk. 3, i den dagældende straffuldbyrdelsesbekendtgørelse, men burde være henført under bekendtgørelsens § 33, jf. § 20, jf. § 6 a, stk. 3, i det dagældende cirkulære af 17. december 1980 om de indsattes adgang til udlevering af egne effekter mv. og anvendelse af penge. Direktoratet finder det beklageligt at der er henvist til den forkerte bestemmelse og vil meddele arresthuset dette.

Efter det dagældende effektcirkulæres § 6 a, stk. 3, kunne der i lukkede anstalter og arresthuse ”ikke meddeles tilladelse til udlevering af de i stk. 1 og 2 nævnte effekter” (edb-anlæg, telefon og telefax). Bestemmelsen findes nu – for så vidt angår telefon (og personsøger) – i § 2, stk. 1, nr. 11, i Direktoratet for Kriminalforsorgens bekendtgørelse nr. 370 af 17. maj 2001 (genstandsbekendtgørelsen).

Jeg er enig med direktoratet i at det er beklageligt at arresthuset ikke henviste til de nævnte (eksternt fastsatte) regler. Idet jeg går ud fra at direktoratet har meddelt arresthuset sin opfattelse, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 9.2.8. Vejledning om klageadgang

Jeg bad om oplysning om hvorvidt den indsatte i tre konkrete sager blev vejledt om muligheden for at klage til Direktoratet for Kriminalforsorgen. (Det drejede sig om sagen om frigang, sagen om hullet i væggen og sagen om inddragelse af mobiltelefonen hos den formodede grænseoverløber/asylansøger).

Arresthuset har oplyst at alle indsatte som måtte være ikendt disciplinærstraf, har været bekendt med klageadgangen til Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Direktoratet har henvist til at de tilkomne oplysninger om forløbet af de tre sager har vist at klagevejledning kun i en af de tre sager har været aktuel (sagen om hullet i væggen). Direktoratet har anført at arresthuset efter direktoratets opfattelse i forbindelse med sagens afslutning mandag den 24. juli 2000 burde have meddelt den indsatte disciplinærsagens afgørelse skriftligt, og i den forbindelse have vejledt om klageadgangen til direktoratet. Direktoratet har oplyst at ville meddele arresthuset dette.

Jeg er enig med direktoratet i at de tilkomne oplysninger har vist at spørgsmålet om klagevejledning (til Direktoratet for Kriminalforsorgen) ikke er aktuelt i to af de tre sager.

Af den nu modtagne bagside af rapporten (sagen om hullet i væggen) fremgår:

”24.07.00

Talt med indsatte om rapporten, indsatte erkender at det er ham som havde gravet hullet i væggen, indsatte forklarer at han ville gemme private effekter der således at andre ikke kunne finde dem.

Jeg forklarer ham at det er en underlig måde at ødelægge statens ejendom på.

Indsatte udtages af enrum d.d. kl. 08.15”.

Jeg anmoder Direktoratet for Kriminalforsorgen om at uddybe sin udtalelse på dette punkt. Jeg sigter til at disciplinærsagen, så vidt jeg kan se, blev afsluttet uden at der blev truffet afgørelse.

Ad pkt. 10.   Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de oplysninger og udtalelser mv. som jeg har bedt om under pkt. 2.4.6., 3.3., 6.2., 6.3., 6.7., 6.8., 9.1.5. og 9.2.1., tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen som jeg ligeledes beder om en udtalelse.

Jeg har noteret mig at jeg modtager underretning fra direktoratet vedrørende punkterne 2.2., 2.3., 2.4.1., 2.4.2., og at jeg har bedt Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse vedrørende pkt. 3.3. og om en uddybende udtalelse vedrørende pkt. 9.2.8.

Ad pkt. 11.   Underretning

Denne opfølgingsrapport sendes til arresthuset, Politimesteren i Gråsten, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen